

degørelse lavet for at sige, hvor vi så står nu. Men det ville have været absurd, hvis vi havde ladet et undertrykt og udryddelsestruet folk i stikken, blot fordi et menneskerettighedskrænkende land som Kina ikke ville give os lov til at sikre menneskerettighederne i Europa. Når FN blokeres, må man jo se på, hvorfor FN blokeres. Det kan jo skyldes en medlemsstats egen interesse i at forhindre verden i at gribe ind over for misforhold, som lige præcis tilfældigvis også finder sted i netop det land, der forhindrer, at man reagerer.

Den anerkendte folkeretsekspert Max Jakobson pegede på netop dette i sin artikel efter Kosovo i Herald Tribune fra 31. august 1999, hvor han skrev, at Rusland og Kina benyttede FN-pagten til at forhindre, at USA skulle blive den dominerende verdensmagt. De tænkte mindre på forsvaret af menneskerettighederne, fordi begge lande marts, var hans udtryk, ved ud sigten til løsrivelse. Derfor, siger han, holdt de FN-pagten op mod de lande, der ville beskytte Kosovos indbyggere. Hvad serberne gjorde i Kosovo, har vi jo siden set var, hvad russerne tydeligvis selv vidste de ville gøre i Tjetjenien.

Derfor vil det også være rigtigt at arbejde med det forslag, som ligger fra regeringens og fra DUPI's side, om, at man skal forpligte sikkerhedsrådsmedlemmer, der nedlægger veto og siger nej, til at give en offentlig forklaring og en offentlig motivation med henvisning til, hvilke argumenter og interesser de har lagt vægt på, og som har gjort, at de sagde nej og forhindrede, at man kunne agere.

Det er også rigtigt at sørge for, at det, når der så ageres, så er et fællesskab af lande, for at man ikke skal beskyldes nogen for eller have mistanke om, at de har en særlig national interesse. Det skal være en international interesse med henblik på menneskerettighederne.

Vores konklusion er altså, at menneskerettighederne skal respekteres; det er første konklusion.

Den anden konklusion er, at FN fortsat bør være stedet, hvor aktioner besluttet og udløses. Det vil være alvorligt, hvis vi får sprængt det system, som trods alt har fungeret og i den nye verdensorden kan bringes til at fungere bedre.

Den tredje konklusion for os er, at nødret og nødværge kan finde sted, når FN blokeres, men også, at der ikke kan indskrives regler for nødret. Vi kan altså ikke kodificere, hvornår nødret gælder, af den simple grund, at to situationer aldrig bliver ens, og at vi ved at kodificere så risikerer, at der opstår ganske alvorlige situatio-

ner, som falder uden for de formulerede regler, og hvor vi så pludselig ikke kan hjælpe. Så skal vi til at vedtage en ny nødret eller en ny nødværge, eller vi skal slå ud med hænderne.

Dér forstod jeg ikke rigtig hr. Villy Søvndal før i hans forsøg på at skabe uklarhed omkring DUPI og dets forhold til at kombinere nødretten med respekten for Sikkerhedsrådet. Det er jo også, forstår jeg, regeringens konklusion, og så er det den, jeg har misforstået.

Det væsentlige er jo at kombinere præcis dette, at vi skal prøve at sikre, at Sikkerhedsrådet kan fungere og blive det normale organ, medmindre der kan opstå nødretssituationer og nødværgesituationer. Og dem kan man ikke kodificere, for to situationer er ikke ens. Dér vil jeg godt på baggrund af den debat, der var lige før, og af hensyn til klarhed over for i hvert fald Folketingets protokol, læse op af side 132 i DUPI's rapport, som præcis siger det samme, som jeg har prøvet at sige her:

»Ud fra disse overvejelser og på de ovenfor nævnte præmisser fremtræder kombinationen af status quo plus- strategien og ad hoc-strategien, altså respekt for Sikkerhedsrådet og samtidig respekt for, at der kan opstå nødret, som ønskelig i forhold til andre strategier.«

Den erkender, at humanitær intervention i ekstreme tilfælde kan være nødvendig og berettiget af moralske og politiske grunde, selv om der ikke kan opnås bemyndigelse fra Sikkerhedsrådet. Samtidig bekræfter den principielt Sikkerhedsrådets eksklusive retlige autoritet til at træffe beslutninger om humanitær intervention.

På den måde holder den muligheden af humanitær intervention uden for Sikkerhedsrådet åben som en sikkerhedsventil, mens den samtidig befæster den nuværende internationale retsorden og Sikkerhedsrådets effektivitet, dvs. et status quo plus-regime. Altså respekten for Sikkerhedsrådet er det fundamentale, men der kan opstå situationer, hvor Sikkerhedsrådet er blevet blokeret af interesser, som vi finder krænker menneskerettighederne.

At en sådan nødværgeret kan opstå, åbnede FN's generalsekretær jo også selv for, da han i april 1999 sagde: »Vi må ikke lade nogen være i tvivl om, at vi ikke kan acceptere straffrihed for massemorderne, de etniske udrensere og dem, der gør sig skyldige i grove og chokerende menneskerettighedskrænkelser.« Jeg er enig i den tekst fra Kofi Annan.